

Breviar teoretic

Rezolvarea ecuației de gradul 2 cu coeficienți reali

În clasele anterioare am învățat să aflăm rădăcinile reale ale ecuației de gradul 2:
 $ax^2 + bx + c = 0, a \in \mathbb{R}^*, b, c \in \mathbb{R}$.

Știm că în cazul în care $\Delta = b^2 - 4ac \geq 0$, rădăcinile reale sunt $x_{1,2} = \frac{b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$.

Pentru obținerea rădăcinilor în cazul $\Delta = b^2 - 4ac < 0$, vom proceda asemănător. Astfel,

$$ax^2 + bx + c = a\left(x^2 + \frac{b}{a}x\right) + c = a\left(x^2 + 2\frac{b}{2a}x + \frac{b^2}{4a^2}\right) - \frac{b^2}{4a} + c = a\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 - \frac{b^2 - 4ac}{4a}$$

$$\begin{aligned} \text{Vom pute scrie } ax^2 + bx + c &= a\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 - \frac{\Delta}{4a} = a\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 - \frac{i^2(\sqrt{-\Delta})^2}{4a} = \\ &= a\left(\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 - \frac{i^2(\sqrt{-\Delta})^2}{4a^2}\right) = a\left(x - \frac{b}{2a} - i\frac{\sqrt{-\Delta}}{2a}\right)\left(x - \frac{b}{2a} + i\frac{\sqrt{-\Delta}}{2a}\right). \end{aligned}$$

Deducem că rădăcinile ecuației de gradul 2 cu coeficienți reali a, b, c sunt

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm i\sqrt{-\Delta}}{2a}.$$

Exemple

1. Ecuația $x^2 + 2x + 2 = 0$ cu $\Delta = -4 < 0$ are soluțiile

$$x_{1,2} = \frac{-2 \pm i\sqrt{-(-4)}}{2} = \frac{-2 \pm 2i}{2} = -1 \pm i.$$

2. Pentru determinarea rădăcinilor ecuației $x^2 + 4 = 0$ nu este necesar calculul discriminantului. Putem proceda după cum urmează: $x^2 = -4$, acest putând fi rescrisă $x^2 = (2i)^2$ cu soluțiile $x_{1,2} = \pm 2i$.

Efectuând suma și produsul rădăcinilor găsim $x_1 + x_2 = -\frac{b}{2a}$, respectiv $x_1 x_2 = \frac{c}{a}$, relații care sunt întocmai ca în cazul în care rădăcinile ecuației ar fi fost reale, acestea fiind numite relațiile lui Viète.

Exemple

1. Dacă x_1 și x_2 sunt rădăcinile ecuației $x^2 + 3x + 7 = 0$, atunci ținând cont din relațiile lui Viete că $x_1 + x_2 = -3, x_1x_2 = 7$, vom putea calcula

$$x_1^2 + x_2^2 = x_1^2 + 2x_1x_2 + x_2^2 - 2x_1x_2 = (x_1 + x_2)^2 - 2x_1x_2 = (-3)^2 - 2 \cdot 7 = 9 - 14 = -5$$

2. Modulul rădăcinilor ecuației $x^2 + x + 4 = 0$ este 2.

Într-adevăr, ținând cont că $\Delta = -15 < 0$, deducem că rădăcinile sunt complexe nereale și $x_2 = \bar{x}_1$. Din relația $x_1\bar{x}_1 = x_1x_2 = \frac{c}{a} = 4$ obținem $|x_1|^2 = 4$, adică $|x_1| = |x_2| = 2$.

Invers, în cazul în care dorim să determinăm o ecuație de gradul 2 cu coeficienți reali care are rădăcina $z_1 = a + bi, a, b \in \mathbb{R}$ trebuie să ținem cont de natura coeficienților.

Deducem că a doua rădăcină este conjugata primeia, $z_2 = \bar{z}_1 = a - bi$. O ecuație care are cele două rădăcini este $(x - z_1)(x - z_2) = 0$, iar după efectuarea înmulțirilor $x^2 - (z_1 + z_2)x + z_1z_2 = 0$ adică $x^2 - 2ax + a^2 + b^2 = 0$ sau $x^2 - 2(\operatorname{Re}(z_1))x + |z_1|^2 = 0$.

Exemple

1. Ecuația cu coeficienți reali și care are o rădăcină $z_1 = 2 - 3i$ este $x^2 - 4x + 13 = 0$.

2. Rădăcinile ecuației $x^2 + 3x + 5 = 0$ au suma $S = -3$, iar $P = 5$.

În cazul în care se dorește descompunerea trinomului $ax^2 + bx + c$, vom putea scrie $ax^2 + bx + c = a(x - x_1)(x - x_2)$, unde x_1, x_2 sunt rădăcinile ecuației atașate.

Exemplu

Ecuația $3x^2 - 6x + 6 = 0$ are rădăcinile $x_{1,2} = 1 \pm i$, deci

$$3x^2 - 6x + 6 = 3(x - 1 - i)(x - 1 + i).$$

Observăm că descompunerea trinomului cu coeficienți reali se poate face în produs de factori cu coeficienți complecși nereali.